

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 1 mars 1929 kl. 1 e. m.

Utlåtande angående regleringen för budgetåret 1929/1930 av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, innefattande anslagen till handelsdepartementet.

(3:e avd.)

Departementet.

1:o) I den till riksdagen den 4 januari 1929 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1929/1930 har Kungl. Maj:t i avseende å tionde huvudtiteln, innefattande anslagen till handelsdepartementet, föreslagit riksdagen (punkt 1 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över handelsärenden nämnda dag) att till upprätthållande av handelsdepartementets verksamhet, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra förslagsanslag av 15,900 kronor.

Departementets verksamhet.
[1.*]

Till upprätthållande av handelsdepartementets verksamhet är i riksstaten för innevarande budgetår anvisat ett anslag å enahanda belopp som det nu äskade.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *upprätthållande av handelsdepartementets verksamhet*, utöver det ordinarie anslaget, för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra förslagsanslag av 15,900 kronor.

2:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2) att till bestridande av kostnaderna inom handelsdepartementet för ökad föredragning i regeringsrätten för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 7,000 kronor.

Ökad föredragning i regeringsrätten.
[2.]

* Hänvisar till punkt i statsrådsprotokollet.

Utredningen i ämnet återfinnas å sid. 2 i åberopade statsrådsprotokollet. Det nu begärda anslaget motsvarar dubbla beloppet av det av riksdagen för tiden 1 januari—30 juni 1929 för ändamålet beviljade.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till bestridande av kostnaderna inom handelsdepartementet för *ökad föredragning i regeringsrätten* för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 7,000 kronor.

Centrala verk med underlydande stater.

[3—15.] 3:o Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående ordinarie förslagsanslaget till kommerskollegium (punkt 3), anslag för upprätthållande av kommerskollegii verksamhet (punkt 4), ordinarie förslagsanslaget till bergsstaten (punkt 5), ordinarie förslagsanslaget till sprängämnesinspektionen (punkt 6), anslag till arvode åt en assistent vid sprängämnesinspektionen (punkt 7), ordinarie förslagsanslaget till statens elektriska inspektion (punkt 8), anslag till arvoden åt två assistenter vid sagda inspektion (punkt 9), ordinarie förslagsanslaget till fartygsinspektionen (punkt 10), anslag till uppehållande av fartygsinspektionens verksamhet (punkt 11), ordinarie anslaget till navigationsskolorna (punkt 12), ordinarie reservationsanslaget till navigationslärarkursen (punkt 13), ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalter för sjöfart (punkt 14) samt ordinarie förslagsanslaget till skeppsmätningkostnad (punkt 15) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtanden; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Lots- och fyr-
inrättningen.
[16.]

4:o Kungl. Maj:ts har föreslagit riksdagen (punkt 16) att dels från och med den 1 juli 1929 bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid lots- och fyrstaten på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna.	
3 lotskapteners	13
3 »	12
6 lotslöjtnanter	11
6 expeditionsbiträden	6
3 kontorsbiträden	2.

Befattning

Lönegrad

Lotspersonal.

18 överlotsar	10
19 lotsförmän å 1:a klass lotsplats	9
27 » » 2:a » »	7
326 lotsar » 1:a » »	6
83 » » 2:a » »	5
39 lotsförmän » 3:e » »	5
45 lotsar » 3:e » »	4.

Personal å fyrskepp och fyr samt å gasstation.

12 fyrmästare å 1:a klass fyrskepp	10
1 distriktsfyrmästare	10
26 fyrmästare å 1:a klass fyr	10
1 » » gasstation	10
6 » » 2:a klass fyrskepp	8
35 » » 2:a » fyr	8
2 » » 3:e » fyrskepp	6
19 » » 3:e » fyr	6
24 fyrvaktare » 1:a » fyrskepp	5
27 » » 1:a » fyr	5
1 » » gasstation	5
8 » » 2:a och 3:e klass fyrskepp	4
44 » » 2:a » 3:e » fyr	4
97 fyrbiträden å fyrskepp, fyr och gasstation	3.

Personal å lotsverkets ångfartyg.

1 befälhavare	11
7 maskinister	8;

dels godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet förordade förslag till avlöningsstat för lotsstyrelsen, avlöningsstat för lots- och fyrstaten, övergångs- och indragningsstat för lots- och fyrstaten, pensionsstat för lotsstyrelsen samt lots- och fyrstaten ävensom omkostnadsstat, att tillämpas från och med den 1 juli 1929;

dels ock, vid bifall till vad sålunda föreslagits, höja det ordinarie förslagsanslaget till lots- och fyrinrättningen, nu 6,077,560 kronor, med 224,640 kronor till 6,302,200 kronor.

I fråga om utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 6—18 i statsrådsprotokollet.

Å riksstaten för budgetåret 1928/1929 är det ordinarie förslagsanslaget till lots- och fyrinrättningen, såsom nämnts, uppfört med ett belopp av 6,077,560 kronor.

Från berörda anslag bestridas utgifterna för följande stater, nämligen:

Avlöningsstat för lotsstyrelsen	kronor	185,900
Avlöningsstat för lots- och fyrstaten	»	4,440,000
Övergångs- och indragningsstat för lots- och fyrstaten	»	4,020
Pensionsstat för lotsstyrelsen samt lots- och fyrstaten	»	317,000
Omkostnadsstat	»	1,130,640

Summa kronor 6,077,560.

Avlöningsstaten för lotsstyrelsen har för budgetåret 1928/1929 följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	154,400
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	6,000
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m.	»	25,500

Förslagsanslag kronor 185,900.

I denna stat har icke föreslagits annan ändring för nästkommande budgetår än att anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m. måtte höjas med 500 kronor till 26,000 kronor. Höjningen är föranledd av förutsedda uppflyttningar i högre löneklass av vissa extra ordinarie tjänstemän hos styrelsen.

Vidkommande *avlöningsstaten för lots- och fyrstaten* har till belysande av de belopp, varmed de för budgetåret 1927/1928 anvisade, i denna stat ingående *förslagsanslagen* tagits i anspråk under samma budgetår, i statsrådsprotokollet intagits följande uppställning, angivande i första sifferkolumnen de olika anslagen och i andra sifferkolumnen de under budgetåret bestridda nettoutgifterna ur respektive anslag. I en tredje sifferkolumn äro för jämförelse upptagna motsvarande anslag för nu löpande budgetår:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsanslag</i>	kronor	2,660,000: —	2,602,705: 42	2,625,000: —
Lotspersonalens andel i lotspenningar, <i>förslagsanslag</i>	»	1,080,000: —	1,137,829: 40	1,200,000: —
Vikariatsersättningar, <i>förslagsanslag</i>	»	25,000: —	32,040: 54	25,000: —
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	375,000: —	601,463: 22	400,000: —
För skötsel av fyrrar utan ständig bevakning, <i>förslagsanslag</i>	»	48,000: —	41,143: 33	48,000: —
Kost eller kostpenningar till personalen å fyrskepp m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	130,000: —	129,375: 53	130,000: —

För betjäning av livräddningsanstalterna, förslagsanslag	kronor	12,000: —	11,913: —	12,000: —
Summa kronor		4,330,000: —	4,556,470: 44	4,440,000: —.

Beträffande ifrågavarande stat har Kungl. Maj:t föreslagit indragning från och med nästkommande budgetår av nio tjänster, nämligen en lotslöjtnantsbefattning i mellersta lotsdistriktet, för närvarande avsedd för Gotland, en lotsförmansbefattning vid 3:e klass lotsplats, två lotsbefattningar, därav en å 1:a och en å 2:a klass lotsplats, en fyrmästarbefattning vid 3:e klass fyr, tre fyrvaktarbefattningar vid 3:e klass fyr och en fyrbiträdesbefattning.

Med avseende å beräkningen av det belopp, varmed det å denna stat uppförda avlöningsanslaget för ordinarie personal bör upptagas, har Kungl. Maj:t, med hänsyn till dels den nuvarande faktiska årskostnaden för ifrågavarande avlöningar — 2,586,000 kronor — dels ock förutsedda öknings i denna kostnad, föreslagit, att anslaget måtte upptagas med ett belopp av 2,590,000 kronor, vilket sålunda innebär en sänkning i motsvarande anslag för innevarande budgetår med 35,000 kronor.

Vidkommande härefter anslaget till avlöningar åt icke-ordinarie befattningshavare m. m. har departementschefen erinrat, att detta anslag skall bestrida kostnaderna *dels* för avlöning av distriktsexpeditionernas icke-ordinarie personal, *dels* för avlöning, fyrskeppstillägg i förekommande fall däri inberäknat, av alla extra befattningshavare och extra ordinarie tjänstemän vid lots- och fyrplatser, fyrskepp däri inbegripna, samt alla extra befattningshavare och extra ordinarie tjänstemän å lotsverkets ångfartyg — d. v. s. hela besättningarna med undantag av de å ordinarie stat uppförda maskinisterna — *dels* för anställande av vissa extra biträden å fyrar, *dels* för beredande av sjukvård i vissa fall åt icke-ordinarie tjänstemän, *dels ock* för mistsignaleringen vid såväl fyrar som fyrskepp. Av ovan återgivna, inom lotsstyrelsen uppgjorda tablå över anslagsbelastningen under budgetåret 1927/1928 framgår, att å ifrågavarande anslag, vilket för sagda budgetår utgjorde 375,000 kronor, utgifterna för samma tid uppgått till icke mindre än nära 602,000 kronor. Överskridandet av detta anslag, vilket år 1927 höjdes från 325,000 kronor till nyssnämnda belopp 375,000 kronor och i löpande års budget höjts till 400,000 kronor — till jämförelse må nämnas, att för budgetåren 1925/1926 och 1926/1927 utgifterna uppgått till respektive, i runda tal, 578,700 kronor och 584,600 kronor — har till väsentlig del förorsakats av att åtskilliga befattningar å lots- och fyrstaten för närvarande uppehållas på förordnande. Om än utgifterna å anslaget komma att rent automatiskt något minska till följd av tillsättandet med ordinarie innehavare av vissa av nyssnämnda befattningar, har med hänsyn till de senaste årens erfarenheter en ytterligare väsentlig anslagshöjning på denna punkt ansetts ofrånkomlig. Kungl. Maj:t har föreslagit, att anslaget måtte höjas med

175,000 kronor och att detsamma sålunda måtte för nästkommande budgetår fastställas till 575,000 kronor.

Vad angår anslaget till vikariatsersättningar, har en höjning av detta anslag ävenledes ifrågasatts. Med hänsyn till belastningen å anslaget under de senaste budgetåren har anslaget ansetts böra höjas med 5,000 kronor till 30,000 kronor.

I övriga å avlöningsstaten för lots- och fyrstaten upptagna anslag har någon ändring icke föreslagits.

Vad beträffar *övergångs- och indragningsstaten för lots- och fyrstaten* har denna stat minskats från nuvarande belopp, 4,020 kronor, till 3,170 kronor.

Pensionsstaten för lotsstyrelsen samt lots- och fyrstaten har för närvarande följande utseende:

Till beredande av understöd åt vissa förutvarande befattningshavare vid lotsverket eller deras änkor och barn	kronor	15,000
» pensionering av lotsstyrelsens samt lots- och fyrstatens personal i enlighet med bestämmelserna i lagen den 11 oktober 1907 angående civila tjänst innehavares rätt till pension, <i>förslagsanslag</i>	»	210,000
» pensionering genom flottans pensionskassa av lotsstyrelsens samt lots- och fyrstatens personal, <i>förslagsanslag</i>	»	80,000
» livräntor åt änkor och barn efter befattningshavare vid lotsverket enligt förordningen den 22 oktober 1909, <i>förslagsanslag</i>	»	12,000
Summa kronor		317,000.

Med hänsyn till att förslagsanslaget för den äldre pensioneringsformen genom flottans pensionskassa numera icke helt behöver utnyttjas, under det att förslagsanslaget till pensionering i enlighet med bestämmelserna angående civila tjänst innehavares rätt till pension visat sig otillräckligt, har en omreglering av dessa båda anslag ansetts erforderlig. Anslagen ifråga hava synts böra upptagas till respektive 275,000 kronor och 50,000 kronor. I övrigt har någon ändring beträffande pensionsstaten ej ifrågasatts.

Vad slutligen *omkostnadsstaten* angår, skulle denna vid bifall till Kungl. Maj:ts förslag erhålla följande utseende:

Till konsumtionsartiklar för fyrrar, mistsignalstationer och livräddningsstationer, <i>förslagsanslag</i>	kronor	160,000
» reparation och underhåll av byggnader vid lots- och fyrplatser samt livräddningsstationer, båkar och andra anstalter, vilka icke här nedan särskilt upptagas, ävensom dithörande inventariepersedlar, <i>förslagsanslag</i>	»	200,000
» fyrskeppens reparation, rustning, utläggning och intagning, driftkostnader ävensom dithörande inventariepersedlar, <i>förslagsanslag</i>	»	245,000

Till lotsverkets ångfartygs och tjänstefartygs underhåll och komplettering, rustning och driftkostnader ävensom dithörande inventarierepersedlar, <i>förslagsanslag</i>	kronor	200,000
» bidrag till underhåll, komplettering och drift av båtar vid lotsplatser	»	60,000
» bojars och prickars anskaffning, underhåll, utsättning och intagning, <i>förslagsanslag</i>	»	100,000
» skrivmaterialier och expenser, ved m. m. för lotsstyrelsen, <i>förslagsanslag</i>	»	27,500
» kontorshyror och expenser inom lotsdistrikten, <i>förslagsanslag</i>	»	75,000
» grundräntor, jordskyld, ersättning för vedbrand, <i>förslagsanslag</i>	»	5,000
» rese- och traktamentskostnader m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	60,000
» uppehållande av issignaltjänsten m. m., <i>förslagsanslag</i>	»	13,000
» utbildande av personal för gnisttelegrafering, <i>förslagsanslag</i>	»	3,500
» extra utgifter, <i>förslagsanslag</i>	»	25,000
» bestridande av Sveriges bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel, <i>förslagsanslag</i>	»	1,080
» bidrag från Sverige för uppförande och underhåll av en fyr å Kap Guardafui, <i>förslagsanslag</i>	»	560
<i>Förslagsanslag</i>		kronor 1,175,640.

Vid jämförelse med omkostnadsstaten för innevarande budgetår innebär Kungl. Maj:ts förevarande förslag å ena sidan höjning av anslagsposterna till reparationer och underhåll av byggnader m. m., fyrskeppens reparation, rustning m. m. samt kontorshyror och expenser inom lotsdistrikten med respektive 25,000 kronor, 30,000 kronor och 5,000 kronor och å andra sidan sänkning av posten till uppehållande av issignaltjänsten m. m. med 15,000 kronor. Ändringarna hava föreslagits till vidtagande med hänsyn till de faktiska utgifterna å posterna.

Anslaget till lots- och fyrinrättningen skulle alltså enligt Kungl. Maj:ts förslag för budgetåret 1929/1930 upptagas med $(186,400 + 4,585,000 + 3,170 + 352,000 + 1,175,640 =)$ 6,302,210 kronor. Höjningar skulle göras i anslaget till avlöningsstat för lotsstyrelsen med 500 kronor, i anslaget till avlöningsstat för lots- och fyrstaten med 145,000 kronor, i anslaget till pensionsstat för lotsstyrelsen samt lots- och fyrstaten med 35,000 kronor och i anslaget till omkostnadsstat med 45,000 kronor, medan minskning skulle göras i anslaget till övergångs- och indragningsstat för lots- och fyrstaten med 850 kronor. Sammanlagt skulle anslaget till lots- och fyrinrättningen alltså ökas med $(500 + 145,000 + 35,000 + 45,000 - 850 =)$ 224,650 kronor eller, för utjämning av anslagets slutsumma, med 224,640 kronor.

Utskottets
yttrande.

Då utskottet funnit de framlagda förslagen till ändringar av staterna för lotsstyrelsen samt lots- och fyrstaten tillfyllest motiverade och icke haft något att erinra mot vad Kungl. Maj:t i övrigt under förevarande punkt föreslagit, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må

a) från och med den 1 juli 1929 bestämma antalet ordinarie befattningshavare vid lots- och fyrstaten på följande sätt:

Befattning	Lönegrad
Distriktsbefäl och personal å distriktsexpeditionerna.	
3 lotskaptener	13
3 »	12
6 lotslöjtnanter	11
6 expeditionsbiträden	6
3 kontorsbiträden	2.
Lotspersonal.	
18 överlotsar	10
19 lotsförmän å 1:a klass lotsplats	9
27 » » 2:a » »	7
326 lotsar » 1:a » »	6
83 » » 2:a » »	5
39 lotsförmän » 3:e » »	5
45 lotsar » 3:e » »	4.
Personal å fyrskepp och fyr samt å gasstation.	
12 fyrmästare å 1:a klass fyrskepp	10
1 distriktsfyrmästare	10
26 fyrmästare å 1:a klass fyr	10
1 » » gasstation	10
6 » » 2:a klass fyrskepp	8
35 » » 2:a » fyr	8
2 » » 3:e » fyrskepp	6
19 » » 3:e » fyr	6
24 fyrvaktare » 1:a » fyrskepp	5
27 » » 1:a » fyr	5
1 » » gasstation	5
8 » » 2:a och 3:e klass fyrskepp	4
44 » » 2:a » 3:e » fyr	4
97 fyrbiträden å fyrskepp, fyr och gasstation	3.
Personal å lotsverkets ångfartyg.	
1 befälhavare	11
7 maskinister	8;

b) godkänna av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1929 förordade förslag till avlöningsstat för lotsstyrelsen, avlöningsstat för lots- och fyrstaten, övergångs- och indragningsstat för lots- och fyrstaten, pensionsstat för lotsstyrelsen samt lots- och fyrstaten ävensom omkostnadsstat, att tillämpas från och med den 1 juli 1929; samt

c) vid bifall till vad sålunda föreslagits, höja det ordinarie förslagsanslaget till *lots- och fyrinrättningen*, nu 6,077,560 kronor, med 224,640 kronor till 6,302,200 kronor.

5:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17) att dels till säkerhetsanstalter för sjöfarten å riksstaten för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra reservationsanslag av 363,200 kronor,

dels ock medgiva, att av det överskott å sammanlagt 32,530 kronor 96 öre, som efter arbetenas avslutande visat sig hava uppstått å olika under åren 1914—1927 till säkerhetsanstalter för sjöfarten anvisade anslagsposter, må till täckande av brister å andra dylika anslagsposter tagas i anspråk ett belopp av tillhoppa 4,804 kronor 34 öre.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 20—35 i statsrådsprotokollet.

För innevarande budgetår har till säkerhetsanstalter för sjöfarten anvisats ett anslag av 444,900 kronor, därav ett belopp av 100,000 kronor avser beräknade halva kostnaden för anskaffning av nytt tjänstefartyg för östra lotsdistriktet; återstoden, 344,900 kronor, är fördelad på aderton av de tjugotvå övriga arbeten, som lotsstyrelsen förordade till utförande under innevarande budgetår.

Det av Kungl. Maj:t för budgetåret 1929/1930 för ändamålet i fråga äskade anslaget är avsett att användas enligt följande fördelning:

Återstående kostnader för anskaffning av ett nytt tjänstefartyg för östra lotsdistriktet	kronor	125,000
Lotsmotorkutter av järn för Sandhamns lotsplats	»	98,000
Lys- och klockboj med förankringsgods syd om grundet Grisbådarna	»	17,000
Lys- och ljudboj med förankringsgods, i reserv	»	13,000
Lys- och klockboj vid Kalmarsunds djupränna	»	6,500
Förbättrande av bostadsförhållandena vid Örskärs fyrplats	»	30,000
Förbättrande av fyrbelysningen förbi Dalarö	»	22,500
Anordnande av lotsbåthamn vid Bungeörs lotsuppassningsställe	»	36,000
Anordnande av värmeledning i fyrbyggnaden vid Hälsingborgs fyrplats	»	5,200
Förbättrande av mistsignaleringen å fyrskeppet Malmöredd	»	10,000

Summa kronor 363,200.

Säkerhetsanstalter för sjöfarten.
[17.]

Utskottets
yttrande.

Vid den granskning, utskottet ägnat Kungl. Maj:ts under förevarande punkt framställda anslagskrav, vilka i huvudsak avse tillvaratagande av för sjöfarten och lotsväsendet betydelsefulla önskemål, har utskottet funnit sig böra tillstyrka att medel för de olika ändamålen anvisas och har storleken av de äskade anslagsbeloppen icke givit utskottet anledning till erinran. Då utskottet ävenledes ansett sig böra biträda, vad Kungl. Maj:t i övrigt under förevarande punkt föreslagit, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må

a) till *säkerhetsanstalter för sjöfarten* å riksstaten för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra reservationsanslag av 363,200 kronor; samt

b) medgiva, att av det överskott å sammanlagt 32,530 kronor 96 öre, som efter arbetenas avslutande visat sig hava uppstått å olika under åren 1914—1927 till säkerhetsanstalter för sjöfarten anvisade anslagsposter, må till täckande av brister å andra dylika anslagsposter tagas i anspråk ett belopp av tillhoppa 4,804 kronor 34 öre.

Patent- och
registrerings-
verket.
[18.]

6:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 18) att *dels* godkänna det utav departementschefen förordade förslaget till stat för patent- och registreringsverket, att tillämpas från och med den 1 juli 1929, *dels ock*, med uteslutande ur riksstaten av det ordinarie reservationsanslaget till patent- och registreringsverkets verksamhet, i riksstaten uppföra ett ordinarie förslagsanslag till patent- och registreringsverket med 1,162,700 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 35—45 i stadsrådsprotokollet.

I riksstaten för budgetåret 1928/1929 är det ordinarie reservationsanslaget till upprätthållande av patent- och registreringsverkets verksamhet upptaget med 935,700 kronor, att direkt utgå av patent- och varumärkes- samt registreringsavgifters medel.

Den av riksdagen godkända staten för patent- och registreringsverket har följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis.....	kronor	502,800
Avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, vikariats- ersättningar m. m., förslagsvis	»	128,000
Renskrivning och skrivmaterialier, fastighetens underhåll, bränsle, lyse, renhållning och städning samt inventariers anskaffande och underhåll m. m., förslagsvis	»	72,000
Publikationer, efter avdrag av influtna prenumerationsavgifter och dylikt, kungörelser, böcker och tidskrifter samt bind- ningskostnader, förslagsvis	»	179,860

Aterställda registreringsavgifter, förslagsvis	kronor	12,000
Bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern, förslagsvis	»	3,200
Avlöning åt en å övergångsstat uppförd registrator	»	6,400
Pensioner åt avskedade tjänstemän, förslagsvis	»	31,440
<i>Reservationsanslag</i>		kronor 935,700.

De av Kungl. Maj:t nu ifrågasatta ändringarna i den för verket gällande staten avse å *ena sidan höjning* av anslaget för avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, vikariatsersättningar m. m. med 97,000 kronor till 225,000 kronor, anslaget till publikationer m. m. med 140 kronor till 180,000 kronor, anslaget till återställda registreringsavgifter med 4,000 kronor till 16,000 kronor samt anslaget till pensioner åt avskedade tjänstemän med 8,560 kronor till 40,000 kronor och å *andra sidan sänkning* av anslaget avlöningar till ordinarie tjänstemän med 7,100 kronor till 495,700 kronor samt anslaget till bidrag till patentunionens internationella byrå i Bern med 600 kronor till 2,600 kronor. — Vid bifall till Kungl. Maj:ts förslag skulle staten sluta å 1,037,700 kronor, vilket belopp överstiger nu gällande stats slutsumma med 102,000 kronor.

I och för genomförande av det av chefen för finansdepartementet vid anmälan av finansplanen framlagda förslaget om förändrad ordning för upptagande i riksstaten av patent- och registreringsverket har det ordinarie reservationsanslaget till patent- och registreringsverkets verksamhet utslutits ur riksstaten. I riksstaten har nu i stället uppförts ett ordinarie förslagsanslag till patent- och registreringsverket. Ett utmärkande av de avgiftsmedel, varav anslaget skall täckas, har icke vidare synts erfordras i riksstaten. Kostnaderna för dyrtidstillägg åt befattningshavare vid patent- och registreringsverket skulle även hädanefter utgå av vederbörliga avgiftsmedel, men särskilt anslag för detta ändamål har icke ansetts behöfligt, utan hava kostnaderna i fråga synts böra avföras å det ordinarie anslaget, vilket därför i motsvarande grad höjts. Då sistnämnda kostnader för nästkommande budgetår beräknats till 125,000 kronor, har det för patent- och registreringsverket erforderliga anslaget för samma budgetår upptagits med 1,162,700 kronor.

I sammanhang med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft två motioner, väckta, den ena inom första kammaren, nr 23, av herr *K. Schlyter* och den andra inom andra kammaren, nr 241, av herr *A. Forssell*.

I den förstnämnda motionen har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att å patent- och registreringsverkets ordinarie stat uppföra ytterligare en byrådirektör avsedd för ämbetsverkets aktiebolagsavdelning ävensom att såsom följd härav höja den i ämbetsverkets stat upptagna anslagsposten

»avlöningar till ordinarie tjänstemän» i ämbetsverket med 10,500 kronor för år räknat.

I den senare motionen har yrkats, att riksdagen måtte besluta dels att förste byråingenjörsbefattningarna i patent- och registreringsverket, enligt nu gällande tjänsteförteckning utgörande fyra, måtte hänföras till lönegrad B 26, dels för ifrågavarande ändamål höja den i patent- och registreringsverkets stat ingående anslagsposten »avlöningar till ordinarie tjänstemän» i ämbetsverket med 3,840 kronor för år räknat.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionerna.

*Utskottets
yttrande.*

Vidkommande först de i fråga om patent- och registreringsverkets stat motionsvis framställda yrkandena, får utskottet, vad angår förslaget om **uppflyttning** i högre lönegrad av förste byråingenjörsbefattningarna — på sätt i motionen ock skett — erinra, att, då motionären vid 1926 års riksdag framlade förslag av enahanda innehåll, utskottet för sin del anförde, att enligt utskottets förmenande prövningen av förslaget om uppflyttning i lönegrad av berörda tjänster syntes böra anstå, till dess frågan om ämbetsverkets omorganisation blivit slutligen avgjord. I enlighet med utskottets hemställan avtog ock riksdagen den väckta motionen. Förslaget förnyades i motion till 1928 års riksdag. Då skäl för ett frångående av sagda ståndpunkt icke syntes utskottet föreligga, avstyrkte utskottet jämväl då den väckta motionen och avslogs densamma av riksdagen. Tillräckliga skäl att rubba den mening, utskottet i frågan hittills hävdad, synes utskottet alltjämt icke anföra, och utskottet får sålunda, under erinran tillika om att departementschefen, enligt vad statsrådsprotokollet utvisar, vid anmälan inför Kungl. Maj:ts av patent- och registreringsverkets förslag i frågan ansett sig icke kunna biträda detsamma, ånyo avstyrka förslaget.

Vad beträffar det likaledes motionsvis framförda yrkandet om uppförande på ordinarie stat av ytterligare en byrådirektörstjänst, föreligger enligt utskottets mening samma skäl för uppskov med denna frågas avgörande som med frågan angående uppflyttning i lönegrad av förste byråingenjörstjänsterna hos patent- och registreringsverket. Erinras må ock, att departementschefen jämväl avstyrkt verkets förslag i denna del.

Såsom ovan nämnts, innebär Kungl. Maj:ts i avseende å patent- och registreringsverkets ordinarie stat framlagda förslag vissa ändringar i densamma. Dessa hava synts utskottet till fullo motiverade och hava sålunda icke givit utskottet anledning till erinran.

Vad slutligen angår förslaget om förändrad ordning för upptagande i riksstaten av patent- och registreringsverket, får utskottet erinra om, att riksdagen vid behandling av årets statsverksproposition, i vad den avser utgifterna under riksstatens sjunde huvudtitel, bifallit Kungl. Maj:ts förslag om ändrad ordning för uppförande i riksstaten av mynt- och justeringsverket samt bank- och fondinspektionen. Då den för bank- och fondinspek-

tionen förordade ordningen i berörda hänseende bör gälla även för patent- och registreringsverket, har utskottet ansett sig böra biträda förslaget jämväl i vad det avser sistnämnda verk.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med avslag å herrar Schlyters och Forssells ovanberörda motioner, I: 23 och II: 241,

a) godkänna det utav chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1929 förordade förslaget till stat för patent- och registreringsverket, att tillämpas från och med den 1 juli 1929; samt

b) med uteslutande ur riksstaten av det ordinarie reservationsanslaget till patent- och registreringsverkets verksamhet, i riksstaten uppföra ett ordinarie förslagsanslag till *patent- och registreringsverket* med 1,162,700 kronor.

7:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 19) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 46 och 47) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

a) till bestridande av *kostnaderna för den överståthållarämbetet och länsstyrelserna åliggande befattning med registreringar och anmälningar till föreningsmed flera register* för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra förslagsanslag av 4,000 kronor; samt

b) medgiva, att de till nämnda myndigheter inflytande avgifter för sådana registreringar och anmälningar må tillföras detta anslag såsom särskilda upp-
bördsmedel.

Kostnader, som föranledas av överståthållarämbetets och länsstyrelsernas befattning med vissa slag av registrering.
[19.]

8:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 20) att, med uteslutande ur riksstaten av det ordinarie reservationsanslaget till försäkringsinspektionens verksamhet, i riksstaten uppföra ett ordinarie förslagsanslag till försäkringsinspektionen med 131,700 kronor.

I fråga om utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 47 och 48 i statsrådsprotokollet.

I riksstaten för budgetåret 1928/1929 är det ordinarie reservationsanslaget till uppehållande av försäkringsinspektionens verksamhet upptaget med 118,700 kronor, att direkt utgå av bidrag till försäkringsinspektionen.

Försäkringsinspektionen.
[20.]

Den av riksdagen godkända staten för försäkringsinspektionen har följande utseende:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis beräknade till kronor	61,600
Arvoden å 3,000 kronor till två ledamöter	» 6,000
Till vikariatsersättningar, avlöningar till icke-ordinarie befattningshavare, resekostnads- och traktamentsersättningar m. m., förslagsvis beräknat till	» 41,500
Avlöning åt en å övergångsstat uppförd registrator	» 6,400
Pensioner till avskedade tjänstemän, förslagsvis beräknade till	» 3,200

Reservationsanslag kronor 118,700.

För genomförande av det av chefen för finansdepartementet vid anmälan av finansplanen framlagda förslaget om förändrad ordning för upptagande i riksstaten av försäkringsinspektionen har det ordinarie reservationsanslaget till försäkringsinspektionens verksamhet uteslutits ur riksstaten. I riksstaten har i stället uppförts ett ordinarie förslagsanslag till försäkringsinspektionen. Ett utmärkande av de bidragsmedel, varav anslaget skall täckas, har ansetts icke vidare erfordras. I likhet med vad som föreslagits beträffande dyrtidstillägg åt befattningshavarna vid patent- och registreringsverket hava kostnaderna för dyrtidstillägg åt befattningshavarna vid försäkringsinspektionen ansetts bära avföras å det ordinarie förslagsanslaget. Sistnämnda kostnader hava för nästkommande budgetår uppskattats till 13,000 kronor. Med hänsyn härtill har det för försäkringsinspektionen behövlige anslaget uppförts med 131,700 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Då den ordning i avseende å upptagande i riksstaten av patent- och registreringsverket, utskottet ovan förordat, jämväl bör komma i tillämpning i fråga om försäkringsinspektionen, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, med uteslutande ur riksstaten av det ordinarie reservationsanslaget till försäkringsinspektionens verksamhet, i riksstaten uppföra ett ordinarie förslagsanslag till *försäkringsinspektionen* med 131,700 kronor.

*Statens prov-
ningsanstalt.
[21.]*

9:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående ordinarie förslagsanslaget till statens provningsanstalt (punkt 21) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

Handel och sjöfart.

10:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 54 och 55) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

Bidrag till underhållande av handelshögskolan i Stockholm.

[22.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, under förutsättning att verksamheten vid *handelshögskolan i Stockholm* fortsättes efter i huvudsak den nu följda plan, såsom bidrag till underhållande av samma skola under läsåret 1929/1930 å riksstaten för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 40,000 kronor,

att till handelshögskoleföreningens i Stockholm styrelse utbetalas med hälften under senare halvåret 1929 och återstående hälften under förra halvåret 1930 under villkor, att minst tolv friplatser för studerande vid högskolan komma att finnas inrättade under hela läsåret 1929—1930.

11:o) I anledning av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 23) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 55—58) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

Exportstipendier.

[23.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *exportstipendier*, att användas i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 26 september 1921, nr 636, å riksstaten för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

12:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 58 och 59) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

Statsunderstöd till auktoriserade handelskammrar i riket.

[24.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom understöd under år 1929 till *auktoriserade handelskammrar i riket*, att utgå med ett belopp av 2,000 kronor till envar handelskammare under av chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1929 förordade villkor, å riksstaten för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 24,000 kronor.

Statsunder-
stöd till
svenska
handelskam-
rar i utlandet.
[25.]

13:o) Kungl. Maj:ts har föreslagit riksdagen (punkt 25) att såsom understöd för år 1929, på sätt av departementschefen förordats, till svenska handelskamrar i utlandet å riksstaten för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 57,500 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 59—62 i statsrådsprotokollet.

Med bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning anvisade 1920 års riksdag, för beredande av statsunderstöd under år 1921 dels å 15,000 kronor till vardera av de svenska handelskamrarna i London och Paris, dels å 10,000 kronor till var och en av de svenska handelskamrarna i Nordamerikas förenta stater och Schweiz samt svenska föreningens i Petrograd handelskommitté eller den svenska handelskammare, som kunde komma att träda i handelskommitténs ställe, dels ock å 5,000 kronor till svenska handelskammaren i Sydney å extra stat för år 1921 ett förslagsanslag, högst, å 65,000 kronor.

För år 1922 höjdes anslagsbeloppet till 67,500 kronor, att utgå med 20,000 kronor till handelskammaren i London, med 15,000 kronor till vardera av handelskamrarna i Paris och Nordamerikas förenta stater, med 10,000 kronor till handelskammaren i Schweiz samt med 7,500 kronor till handelskammaren i Sydney.

För år 1924, liksom för år 1923, utgick statsbidraget med ett till 50,000 kronor nedsatt belopp. Understöd utgick för nämnda år med 17,500 kronor till handelskammaren i London, med 12,500 kronor till vardera av handelskamrarna i Paris och Nordamerikas förenta stater samt med 7,500 kronor till handelskammaren i Sydney.

För vartdera av åren 1925 och 1926 utgick anslagsbeloppet med ett till 52,500 kronor förhöjt belopp. För år 1927 höjdes beloppet ytterligare till 55,000 kronor. Härav utgingo till en var av handelskamrarna i Paris och Nordamerikas förenta stater enahanda belopp som under åren 1923 och 1924 eller 12,500 kronor. Samma understödsbelopp har även för år 1928 anvisats åt dessa båda handelskamrar. Understödet till handelskammaren i London har för åren 1925—1928 utgått med 20,000 kronor eller samma belopp, varmed understödet utgick till kammaren för år 1922. Understödet till handelskammaren i Sydney, vilket för vartdera av åren 1925 och 1926 utgått med enahanda belopp som under åren 1922—1924 eller 7,500 kronor, har för vartdera av åren 1927 och 1928 utgjort 10,000 kronor.

Enligt Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag skulle statsbidraget till handelskammaren i Sydney för år 1929 höjas med 2,500 kronor eller från 10,000 till 12,500 kronor.

Utskottets
yttrande.

Utskottet, som icke haft något att erinra mot storleken av de för svenska handelskamrarna i utlandet äskade bidragsbeloppen, får alltså hemställa,

att riksdagen må såsom understöd för år 1929, på sätt i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1929 förordats, till *svenska handelskamrar i utlandet* å riksstaten för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 57,500 kronor.

14:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 26) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 63—66) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

Bidrag till Sveriges allmänna exportförening.
[26.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, under villkor att *Sveriges allmänna exportförening* under år 1929 bedriver sin verksamhet i huvudsakligen den form och i minst den omfattning, som i företedd förslagsstat för samma år angivits, samt att i granskningen av föreningens verksamhet och räkenskaper deltagar en av Kungl. Maj:t förordnad revisor, såsom bidrag till föreningens verksamhet under sistnämnda år å riksstaten för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 20,000 kronor.

15:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 27) att till täckande av den å Sverige belöpande delen av kostnaderna under år 1930 för en internationell byrå i Bryssel för handelsstatistik å riksstaten för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra förslagsanslag av 600 kronor.

Bidrag till en internationell byrå i Bryssel för handelsstatistik.
[27.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 66 och 67 i statsrådsprotokollet.

För innevarande budgetår är för ifrågavarande ändamål anvisat ett extra förslagsanslag å 800 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till täckande av den å Sverige belöpande delen av kostnaderna under år 1930 för en *internationell byrå i Bryssel för handelsstatistik* å riksstaten för budetåret 1929/1930 anvisa ett extra förslagsanslag av 600 kronor.

16:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående anslag till ersättning åt sjömanshusen (punkt 28) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

Ersättning till sjömanshusen.
[28.]

anmäla.

Läkarundersökning av sjöfolk.
[29.]

17:o) På grund av vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 29) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 74 och 75) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till *läkarundersökning av sjöfolk* i enlighet med i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1929 angivna grunder för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra förslagsanslag av 35,000 kronor.

Arvoden åt två dispaschörs-assistenten.
[30.]

18:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 76) i ämnet innehåller, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, för budgetåret 1929/1930 anvisa till arvode med 2,000 kronor åt envar av *två dispaschörs-assistenten*, anställda den ene i Stockholm och den andre i Göteborg, ett extra anslag av 4,000 kronor.

Bidrag till uppehållande av internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten.
[31.]

19:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 76 och 77) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, till täckande av den å Sverige för år 1929 belöpande delen av kostnaderna för uppehållande av *internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten* å riksstaten för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra förslagsanslag av 9,500 kronor.

Drift- och underhållskostnader för statens isbrytarfartyg.
[32.]

20:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 32) att till bestridande av drift- och underhållskostnader för statens isbrytarfartyg för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra förslagsanslag av 250,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 77—81 i åberopade statsrådsprotokollet.

På Kungl. Maj:ts därom gjorda framställningar anvisade riksdagen för vart och ett av budgetåren 1925/1926—1927/1928 till bestridande av drift- och underhållskostnader för statens isbrytarfartyg ett extra förslagsanslag av 140,000 kronor. Till täckande av samma kostnader vidtogs en provisorisk förhöjning, med vissa modifikationer, av fyr- och båkavgiften.

För sagda ändamål beviljade sistlidet års riksdag ett extra förslagsanslag å 300,000 kronor.

Då utskottet icke funnit något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får utskottet alltså hemställa,

Utskottets
yttrande.

att riksdagen må till bestridande av *drift- och underhållskostnader för statens isbrytarfartyg* för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra förslagsanslag av 250,000 kronor.

21:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 33) att till täckande av den å Sverige belöpande delen av kostnaderna för en internationell byrå i Paris för utställningar å riksstaten för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra förslagsanslag av 2,000 kronor.

Bidrag till
en interna-
tionell byrå i
Paris för ut-
ställningar.

[33.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 81 och 82 i åberopade statsrådsprotokollet.

Den 22 november 1928 har mellan ett flertal länder, bland dem Sverige, avslutats en konvention angående internationella utställningar i syfte att åstadkomma en begränsning och reglering av utställningsväsendet. Denna konvention förutsätter bland annat upprättandet av en internationell byrå i Paris med uppdrag att vaka över tillämpningen av konventionen. Byråns budget är tillsviðare fastställd till högst 4,000 engelska pund. Enligt artikel 14 i konventionen skola byråns utgifter bestridas genom bidrag från de till avtalet anslutna länderna, att utgå på följande sätt. Land, som är medlem av Nationernas förbund, har att erlægga bidrag till byrån i proportion till den summa, som landet i fråga betalar till nämnda förbund. Häri gäller likväl den inskränkningsen att, så länge byråns årsbudget uppgår till högst ovan nämnda summa, 4,000 engelska pund, maximibeloppet fastställts till 500 pund. Land, vilket icke är medlem av Nationernas förbund, men som biträtt ifrågasvarande konvention, har att lämna bidrag med enahanda belopp, som erlægges av sådant till Nationernas förbund anslutet land, med vilket det är i ekonomisk ställning närmast jämförbart. Avtalet gäller för en tid av fem år, räknat från dess ikraftträdande, med rätt för varje till avtalet anslutet land att när som helst efter utgången av berörda tid uppsäga sin anslutning till avtalet, varvid uppsägningen träder i kraft ett år därefter.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till täckande av den å Sverige belöpande delen av kostnaderna för en *internationell byrå i Paris för utställningar* å riksstaten för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra förslagsanslag av 2,000 kronor.

Bergsbruk, industri, hantverk och slöjd.

Befrämjande i allmänhet av slöjderna. 22:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 35) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 83—87) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

[35.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, i riksstaten för budgetåret 1929/1930 upptaga

a) det i den *ordinarie* anslagstiteln »Befrämjande i allmänhet av slöjderna» ingående anslaget till *manufakturernas befrämjande* med 4,000 kronor, samt

b) de i samma anslagstitel ingående reservationsanslagen med följande belopp, nämligen

reservationsanslaget till *reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena* med 15,000 kronor,

reservationsanslaget till *reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri* med 5,400 kronor,

reservationsanslaget till *reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industri och hantverk* med 7,100 kronor

och reservationsanslaget till *reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshanteringen*, med 7,500 kronor.

Understöd åt föreningen för svensk hemslöjd. 23:o) Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 36) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 87 och 88) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

[36.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, åt *föreningen för svensk hemslöjd* såsom bidrag till uppehållande av dess verksamhet för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 8,000 kronor.

Understöd åt svenska slöjdföreningen. 24:o) På grund av Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 37) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 89—91) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

[37.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, åt *svenska slöjdföreningen* såsom bidrag till uppehållande av dess verksamhet under år 1929 för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 10,000 kronor.

25:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående arvoden åt torvingenjörer m. m. (punkt 38) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

Arvoden åt
torvingenjörer
m. m.
[38.]

anmäla.

26:o) På grund av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39) och under hänvisning till vad statsrådsprotokollet (sid. 91—93) i ämnet innehåller, hemställer utskottet,

Understöd
till Sveriges
hantverks-
organisation.
[39.]

att riksdagen må, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum,

a) under de av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden den 4 januari 1929 angivna villkor såsom *bidrag till Sveriges hantverksorganisationens allmänna verksamhet* under år 1929 å riksstaten för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 4,000 kronor; samt

b) såsom *bidrag till organisationens verksamhet genom hantverksinstitutet* under år 1929 å riksstaten för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 7,000 kronor.

27:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 40) att *dels* medgiva, att Kungl. Maj:t må bemyndiga kommerskollegium att enligt av Kungl. Maj:t föreskrivna grunder bevilja statsunderstöd åt hantverksmästare för utbildande av högst 75 lärlingar med utbildningstid från tidpunkt under budgetåret 1929/1930,

Befrämjande
av praktisk
lärlingsutbild-
ning hos hant-
verksmästare.
[40.]

dels ock till befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 40,410 kronor. Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 94—97 i statsrådsprotokollet.

I enlighet med av Kungl. Maj:t därom gjord framställning anvisade 1917 års riksdag till statsunderstöd åt hantverksidkare för utbildande av lärlingar samt till lärlingspremier å extra stat för år 1918 ett förslagsanslag, högst, å 8,000 kronor.

Sedan kommerskollegium avgivit förslag rörande användningen av sagda anslag, fastställde Kungl. Maj:t den 2 november 1917, i huvudsaklig överensstämmelse med kollegii förslag, *dels* bestämmelser rörande statsunderstöd för utbildande av lärlingar och rörande statspremier åt dylika, *dels ock* bestämmelser rörande statsunderstöd till hantverksföreningar, anslutna till Sveriges hantverksorganisation, för utdelande av lärlingspremier. Än- dringar i dessa bestämmelser hava sedermera skett den 25 oktober 1918 och den 9 juli 1920.

Statsunderstödet till hantverksmästare, vilket ursprungligen bestämdes till 300 kronor, utgår numera med 400 kronor i den ordning, att 125 kronor utbetalas vid första, 100 kronor vid andra och 75 kronor vid tredje årets slut, sedan för varje gång av ombud för Sveriges hantverksorganisation avgivits utlåtande, huruvida mästaren, för så vitt på honom ankomme, bedrivit lärlingens utbildande på ett för utbildningens fullbordande vid tredje årets slut ändamålsenligt sätt. Återstående 100 kronor utbetalas, sedan styrkt blivit, att lärlingen genom avlagt prov eller på annat sätt visat sig vara utlärd i yrket. Dessutom är lärlingen själv, om han efter avlagt prov undfått Sveriges hantverksorganisations utlärlingsbevis, berättigad till en utlärlingspenning av 20 kronor och kan, om han därjämte blivit tillerkänd någon av Sveriges hantverksorganisations silvermedaljer, dessutom erhålla statspremium av högst 100 kronor.

Vidare utdelas genom hantverksföreningarnas försorg särskilda s. k. lärlingspremier, för vilket ändamål understöd tilldelats föreningarna.

I fråga om planen för utbildningens anordnande finnas, utöver bestämmelsen om lägst 3 års lärotid, endast allmänt hållna föreskrifter. Sålunda åligger det mästaren bland annat *att* bedriva lärlingens utbildande på sådant sätt, att denne, för såvitt på mästaren beror, kan efter den föreskrivna lärotidens utgång genom prov visa sig kompetent att erhålla hantverksorganisationens utlärlingsbevis, *samt att* ställa sig till efterrättelse de anvisningar eller föreskrifter rörande lärlingsutbildningen, som av kommerskollegium eller eljest kunna komma att utfärdas.

Anslagsbeloppen till statsunderstöd åt hantverksmästare samt till utlärlingspenningar och statspremier hava utgått med synnerligen varierande belopp, beroende därpå, att anslag ej anvisats samtidigt för understöd till fullständig utbildning av en lärlingsgrupp i taget utan endast för ett läroår i sänder, att understöden ökats såväl till storlek som antal, samt att de, från att till en början hava anvisats i förskott för ett läroår, sedan utgått i efterskott och successive helt avskrivits. Efter år 1922 hava anslag för utbildande av *nya* lärlingar anvisats först för budgetåret 1927/1928 med 9,375 kronor och sedermera för löpande budgetår med 16,875 kronor. Anvisandet av dessa anslag utgör en följd av 1926 och 1927 års riksdagens beslut. I enlighet med dessa beslut har nämligen Kungl. Maj:t bemyndigat kommerskollegium att bevilja statsunderstöd åt hantverksidkare för utbildande av lärlingar med utbildningstid från tidpunkt under budgetåret 1926/1927 respektive 1927/1928, dock högst 75 lärlingar under vardera budgetåret.

Den av 1926 års riksdag först tillämpade principen om bemyndigande — utan anslagsanvisning — beträffande igångsättande av utbildning av en ny lärlingsgrupp har följts även vid 1928 års riksdag, som för budgetåret 1929/1930 lämnat motsvarande medgivande som för nästföregående budgetår.

Statsunderstöd åt hantverksföreningar för utdelande av lärlingspremier hava utgått med 3,000 kronor för vart och ett av åren 1918—1921, 4,000

kronor för år 1922, 2,000 kronor för budgetåret 1923/1924 samt 1,000 kronor för ett vart av budgetåren 1924/1925—1927/1928. För innevarande budgetår utgår anslaget med 2,000 kronor. Det å riksstaten för budgetåret 1928/1929 anvisade anslaget till befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare slutar å ett sammanlagt belopp av 18,875 kronor.

Medelsbehovet för budgetåret 1929/1930 — motsvarande understöd enligt de fastställda bestämmelserna för de årsgrupper lärlingar, vilkas utbildning jämlikt ovannämnda medgivanden av 1926—1928 års riksdagar redan pågår eller under den närmaste framtiden kommer att påbörjas — har enligt Kungl. Maj:ts förslag beräknats på följande sätt:

Lärlingsgrupp för budgetår	Anslagets användning	Anslagsbehov
1926/1927	3:e utbildningsåret	73 st. å 75 kr. 5,475
	Återstående belopp	73 » » 100 » 7,300
	Utlärlingspenningar	73 » » 20 » 1,460
	Statspremier	73 » » 100 » 7,300 21,535
1927/1928	2:a utbildningsåret	75 » » 100 » 7,500
1928/1929	1:a utbildningsåret	75 » » 125 » 9,375
		Summa Kronor 38,410

Härjämte har Kungl. Maj:t föreslagit, att ett belopp av 2,000 kronor måtte ställas till förfogande för att användas till understöd åt hantverksföreningar för utdelande av lärlingspremier.

Utskottet, som ej haft något att erinra mot vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit, får alltså hemställa,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må

a) medgiva, att Kungl. Maj:t må bemyndiga kommerskollegium att enligt av Kungl. Maj:t föreskrivna grunder bevilja statsunderstöd åt hantverksmästare för utbildande av högst 75 lärlingar med utbildningstid från tidpunkt under budgetåret 1929/1930; samt

b) till *befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare* för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 40,410 kronor.

28:o) Kungl. Maj:t hade föreslagit riksdagen (punkt 41) att såsom bidrag till uppehållande av den industriella standardiseringsverksamheten för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 35,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 98—107 i statsrådsprotokollet.

*Upphållande
av den indu-
striella stan-
dardiserings-
verksamheten.
[41.]*

Den 27 september 1922 fastställde Kungl. Maj:t stadgar för svenska industriens standardiseringskommission, vars uppgift, bland annat, är *att* befordra en riktigt avvägd standardisering inom industriell produktion och teknisk verksamhet samt medverka till att härför erforderliga undersökningar och arbeten utföras ävensom *att* utgöra centralorganisation för standardiseringsarbetena inom landet.

Kommissionen utgöres av en av Kungl. Maj:t utsedd ordförande samt minst 18, högst 24 ledamöter. Av ledamöterna, vilka väljas för en tid av tre år, utses en av envar av cheferna för försvars-, kommunikations- och handelsdepartementen. Övriga ledamöter utses av Sveriges industriförbund, ingenjörsvetenskapsakademien, järnkontoret, svenska teknologföreningen m. fl. sammanslutningar. Kommissionens räkenskaper granskas av två revisorer, av vilka den ene utses av chefen för handelsdepartementet.

Genom beslut av Kungl. Maj:t den 23 maj 1924 tillerkändes kommissionen ett understöd av 25,000 kronor, att utgå från manufakturförlagslånefondens räntemedel med 15,000 kronor under år 1924 och 10,000 kronor under år 1925.

Vidare har riksdagen till uppehållande av den industriella standardiseringsverksamheten anvisat för budgetåret 1925/1926 ett extra anslag av 20,000 kronor, för budgetåret 1926/1927 ett dylikt anslag av 25,000 kronor samt för vartdera av budgetåren 1927/1928 och 1928/1929 ett dylikt anslag av 35,000 kronor.

Rörande utbetalningen av det för sistnämnda budgetår beviljade anslaget har Kungl. Maj:t meddelat föreskrifter genom beslut den 8 juni 1928, varvid föreskrivits, att ena hälften skulle utbetalas efter den 1 juli samma år och återstoden, sedan kommissionen hos kommerskollegium på ett tillfredställande sätt styrkt, att från enskilt håll till den industriella standardiseringsverksamhetens befrämjande lämnats antingen bidrag i penningar, utfört arbete eller annan antaglig form eller ock utfästelser om dylikt bidrag till belopp eller värde, motsvarande under budgetåret 1928/1929 minst hela statsanslaget. Vidare har stadgats skyldighet för kommissionen att senast den 1 oktober 1929 till chefen för handelsdepartementet och kommerskollegium avlämna redogörelse för kommissionens verksamhet under tiden 1 juli 1928—30 juni 1929, vilken redogörelse jämväl skulle innefatta redovisning för de lyftade anslagsmedlens användning.

Utöver nyssnämnda, av riksdagen beviljade anslag har Kungl. Maj:t såsom ytterligare understöd till uppehållande av ifrågavarande verksamhet ur manufakturförlagslånefonden anvisat för budgetåret 1925/1926 ett belopp av 10,000 kronor, för vartdera av budgetåren 1926/1927 och 1927/1928 ett belopp av 15,000 kronor samt för budgetåret 1928/1929 ett belopp av 17,000 kronor att till kommissionen utbetalas under liknande villkor, som bestämts rörande utbetalningen av riksstatsanslaget.

I statsrådsprotokollet har vidare omförmäls, att Kungl. Maj:t beviljat vissa ytterligare understöd för standardiseringsarbetets befrämjande, nämligen dels såsom bidrag till resekostnader åt vissa personer för beivrande

av kongresser och dylikt, dels till ersättande av utav svenska teknologföreningen förskotterade medel till täckande av svenska elektrotekniska kommitténs årsavgifter till den internationella elektrotekniska kommissionen m. m., dels ock såsom bidrag till standardiseringskommitténs deltagande i viss utställning å byggnadsområdet. Slutligen hava under femte huvudtiteln särskilda understöd utgått för arbetet med standardisering av byggnads-material.

Enligt departementschefens förslag skulle för nästkommande budgetår ett statsbidrag av 52,000 kronor ställas till förfogande för standardiseringsverksamhetens uppehållande. Härav skulle 17,000 kronor utgå ur manufakturförslagslånefondens räntemedel och 35,000 kronor, eller samma belopp, som för innevarande budgetår beviljats, anvisas å riksstaten.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren, av herrar *E. Nylander* och *B. G. Prytz* väckt motion, nr 68, vari hemställts, att riksdagen må såsom bidrag till uppehållande av den industriella standardiseringsverksamheten för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 40,000 kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

I statsverkspropositionen till 1928 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att såsom bidrag till uppehållande av den industriella standardiseringsverksamheten för budgetåret 1928/1929 anvisa ett extra anslag av 35,000 kronor. I en inom andra kammaren vid samma års riksdag väckt motion, nr 236, föreslogs, liksom nu ock motionsvis skett, att anslaget för ändamålet måtte bestämmas till 40,000 kronor. I sitt yttrande över dessa förslag (nr 10, punkt 33) uttalade statsutskottet — under erinran om att 1927 års riksdag höjt ifrågavarande anslag från 25,000 till 35,000 kronor — att utskottet ansåge sig böra vidhålla den av utskottet förut hävdade uppfattningen, att med hänsyn till den betydelse, standardiseringsarbetet ägde för industrien, kostnaderna för verksamheten borde i större omfattning än dittills bestridas av densamma. Med hänsyn till 1927 års riksdags ställningstagande till utskottets då framlagda förslag, vilket innebar anvisande av ett anslag å 30,000 kronor, ansåge sig emellertid utskottet böra förorda, att för ändamålet i fråga anvisades samma belopp som för budgetåret 1927/1928 beviljats eller alltså 35,000 kronor. Utskottet kunde sålunda icke biträda det motionsvis väckta yrkandet. Vad utskottet hemställt bifölls av riksdagen.

Då utskottet nu haft att pröva frågan om fortsatt bidrag av statsmedel för berörda ändamål, har utskottet ansett sig böra tillstyrka, att anslag även för nästkommande budgetår anvisas å riksstaten med det av Kungl. Maj:t äskade beloppet. Skäl för beviljande av högre anslag har alltså utskottet, som alltjämt hyser förenämnda uppfattning angående industriens deltagande i kostnaderna för standardiseringsarbetet, ansett icke föreligga.

*Utskottets
yttrande.*

Utskottet får sålunda hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förvarande förslag och med avslag å herrar Nylanders och Prytz' ovanberörda motion, II: 68, i vad densamma skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, i likhet med vad för innevarande budgetår ägt rum, såsom bidrag till *uppehållande av den industriella standardiseringsverksamheten* för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 35,000 kronor.

*Undersök-
nings- och för-
svarsarbeten å
områden,
som genom
Sveriges geo-
logiska under-
sökning för-
sorg äro eller
kunna vara
för kronans
räkning in-
mutade.*

29:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 42) att för verkställande av undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna vara för kronans räkning inmutade, å riksstaten för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 107—114 i statsrådsprotokollet.

På därom av Kungl. Maj:t gjorda framställningar hava 1921—1927 års riksdagar beviljat anslag för verkställande av undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg voro eller kunde bliva för kronans räkning inmutade. De särskilda anslagsbeloppen — som anvisats å 1921 och 1922 års tilläggsstater och därefter å riksstaten för varje helt budgetår — hava utgjort respektive 40,000, 75,000, 140,000, 55,000, 50,000, 100,000 och 100,000 kronor.

Under punkt 37 i tionde huvudtiteln av 1928 års statsverksproposition föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att för fullföljande av förberörda arbeten å riksstaten för budgetåret 1928/1929 anvisa ett extra reservationsanslag av 70,000 kronor. I anledning av Kungl. Maj:ts berörda förslag hemställdes i en inom riksdagen väckt motion (II: 239), att ifrågavarande anslag måtte höjas till 100,000 kronor samt att därutöver ett anslag å 50,000 kronor måtte ställas till Kungl. Maj:ts förfogande att efter framställning av Sveriges geologiska undersökning användas till inköp av jordägarandelar i av staten inmutade fyndigheter å enskild mark i de fall, där Kungl. Maj:t funne sådant förvärv vara till fördel för staten.

I sin skrivelse nr 10 A anförde sedermera riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts framställning och berörda motion följande. De motiv, motionären anført till stöd för sina förslag, hade riksdagen funnit värda beaktande. Vad särskilt anginge förslaget om ställande av medel till Kungl. Maj:ts disposition till inköp av jordägarandelar i av staten inmutade fyndigheter å enskild mark, syntes riksdagen de för förslaget därutinnan anförda skälen tungt vägande, och hade riksdagen sålunda ansett sig böra bevilja medel för ändamålet i fråga. Enligt riksdagens mening syntes dock icke ett särskilt anslag för ändamålet böra uppföras i riksstaten, utan torde visst belopp,

vars storlek riksdagen ansåge böra bestämmas till högst 30,000 kronor, inräknas i anslaget för verkställande av undersöknings- och försvarsarbetena och användas i överensstämmelse med vad motionären föreslagit. Det gamla anslaget borde för den skull erhålla förändrad benämning och syntes lämpligen kunna betecknas: »Undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, m. m.» Ett så högt belopp som det av motionären föreslagna för själva undersöknings- och försvarsarbetena ansåge sig riksdagen emellertid icke kunna anvisa, utan syntes sammanlagda anslaget för såväl ifrågavarande arbeten som inköp av jordägarandelar böra begränsas till 100,000 kronor. Skulle det för inköp av jordägarandelar i av staten inmutade fyndigheter å enskild mark avsedda beloppet — helt eller delvis — icke tagas i anspråk, borde enligt riksdagens mening vad som odisponerat återstode få användas för de undersöknings- och försvarsarbeten, varom fråga vore.

Genom beslut den 13 juli 1928 ställdes ett belopp av 70,000 kronor till Sveriges geologiska undersöknings förfogande för bedrivande av undersöknings- och försvarsarbeten. Sedan det visat sig, att förutsättning för framställande av för kronan fördelaktigt förslag till inköp av jordägarandelar icke förelåg efter användning av nyssnämnda belopp, medgav Kungl. Maj:t den 28 september 1928 på därom av geologiska undersökningen gjord framställning, att ett ytterligare belopp av 28,000 kronor finge användas till nyssnämnda arbeten.

Av statsrådsprotokollet inhämtas nu, att chefen för Sveriges geologiska undersökning i skrivelse till Kungl. Maj:t gjort framställning om ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor — eller enahanda belopp som det för löpande budgetår beviljade — för verkställande av undersöknings- och försvarsarbeten inom de områden, som genom undersökningens försorg voro eller kunde varda för kronans räkning inmutade, m. m.

Därvid har framlagts följande beräkning rörande det erforderliga anslagsbeloppet:

Arvode till en bergsingenjör	kronor	8,124: —
För resor och traktamentsersättning till ingenjören, 2 biträdande geologer och en extra geolog beräknas	»	13,000: —
För hantlangning m. m. beräknas	»	3,876: —
Elektriska och magnetiska mätningar beräknas utförda för en kostnad av ungefär	»	35,000: —
Schaktningar, sprängningar, diamantborrning m. m. beräknas draga en kostnad av cirka	»	40,000: —
	Summa kronor	100,000: —.

Därest medel skulle finnas behöfliga för förvärv av jordägarandelar, kunde dessa beredas genom motsvarande jämkningar i de båda sistnämnda större posterna.

Departementschefen har uttalat, bland annat, att han, med hänsyn till önskvärdheten av att arbetena bedrivas med tillräcklig intensitet, funne det tillrådligt att icke fastställa anslaget för ändamålet till lägre belopp än det, varå geologiska undersökningens ovannämnda preliminära kostnadsberäkning slutade. Härvid hade departementschefen emellertid utgått från att anslaget ställdes till Kungl. Maj:ts disposition för att endast i mån av uppkommande behov och efter Kungl. Maj:ts närmare beprövande utbetalas till undersökningen.

Beträffande frågan huruvida anslagsmedel böra ställas till förfogande jämväl för inköp av jordägarandelar har departementschefen erinrat om att geologiska undersökningen i sin skrivelse uttalat, att en betydande del av kommande års arbeten avsåge kronoparker ävensom att möjligheter till acceptabla jordägarförvärv numera ej föreläge inom vissa enskilda tillhöriga områden, som skulle bli föremål för undersökning under åren 1929 och 1930. Redan på grund av nämnda omständigheter samt då inköp av jordägarandelar icke ifrågasatts, sedan medel för ändamålet anvisats av 1928 års riksdag, har departementschefen ansett sig icke böra tillstyrka den gjorda framställningen i nu berörda del.

Utskottets
yttrande.

Att, på sätt skett sedan ett antal år tillbaka, anslag beviljas för verkställande av de arbeten, vartill medel av Kungl. Maj:t under förevarande punkt äskas, har utskottet ansett sig böra tillstyrka. Med hänsyn till att en betydande del av kommande års arbeten avse kronoparker samt möjligheter till acceptabla jordägarförvärv nu ej föreligga, synas medel för inköp av jordägarandelar icke för nästkommande budgetår erforderliga och har utskottet sålunda icke velat motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag i ifrågasvarande hänseende.

Då storleken av det av Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må för *verkställande av undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna vara för kronans räkning inmutade*, å riksstaten för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra reservationsanslag av 100,000 kronor.

Ingenjörsvetenskapsakademien.

Tekniskt-
vetenskaplig
forsknings-
verksamhet
inom kraft-
och bränsle-
området.

30:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 44) att för bedrivande av tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra reservationsanslag av 90,000 kronor.

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 115—121 i statsrådsprotokollet.

I en till riksdagen den 12 mars 1920 avlåten proposition, nr 307, med därvid fogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, lämnade Kungl. Maj:t riksdagen en närmare redogörelse för resultaten av en i anledning av skrivelse från riksdagen den 13 maj 1916, nr 128, verkställd utredning, huruvida och på vilket sätt, med synpunkt företrädesvis inriktad på upprättande av någon vetenskaplig-praktisk institution, staten skulle kunna medverka till varaktigt befrämjande av en planmässig kraft- och bränslepolitik. I samband härmed föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att till bedrivande genom ingenjörsvetenskapsakademien av tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet såsom förslagsanslag, högst, att utgå enligt av Kungl. Maj:t fastställda närmare villkor, anvisa *dels* å tilläggsstat för år 1920 under sjunde huvudtiteln ett belopp av 150,000 kronor, därav 50,000 kronor skulle användas till inköp av apparatutrustning, *dels ock* å extra stat för år 1921 under tionde huvudtiteln ett belopp av 200,000 kronor.

Kungl. Maj:ts berörda framställning blev av riksdagen bifallen.

Även för år 1922, för första halvåret 1923 samt för samtliga följande budgetår hava till bedrivande genom ingenjörsvetenskapsakademien av tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet beviljats anslag, vilka uppgått till för år 1922 200,000 kronor, för första halvåret 1923 75,000 kronor samt för vart och ett av de följande sex budgetåren 100,000 kronor. Härvid bör anmärkas, dels att anslaget vid 1922 års riksdag erhöll reservationsanslags natur, dels att i det å riksstaten för budgetåret 1924/1925 uppförda anslaget var inrymt ett understöd å 7,500 kronor till tvenne utom akademien stående personer för bedrivande av försök med oljeframställning ur alunskiffer, dels ock att beträffande det för löpande budgetår beviljade anslaget — i likhet med vad under de tre närmast föregående budgetåren ägt rum — förutsatts, att någon mindre del av detsamma må, om sådant befinnes lämpligt, efter Kungl. Maj:ts närmare beprövande kunna tagas i anspråk för understödjande av utom akademien stående förtjänta forskare.

Genom beslut den 21 juli 1928 har Kungl. Maj:t medgivit, att ett belopp av 90,000 kronor av det för budgetåret 1928/1929 beviljade anslaget må av ingenjörsvetenskapsakademien användas i huvudsaklig överensstämmelse med en av akademien angiven plan.

Utskottet har ej haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,

*Utskottets
yttrande.*

att riksdagen må för bedrivande av tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra reservationsanslag av 90,000 kronor.

*Flygtekniska
undersök-
ningar.*
[45.]

31:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 45) att för utförande genom ingenjörsvetenskapsakademiens försorg av flygtekniska undersökningar å riksstaten för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 22,000 kronor.

Beträffande utredningen i ämnet får utskottet hänvisa till sid. 121—125 i statsrådsprotokollet.

På Kungl. Maj:ts därom gjorda framställningar har riksdagen för utförande genom ingenjörsvetenskapsakademiens försorg av flygtekniska undersökningar anvisat för budgetåret 1927/1928 ett extra anslag av 20,000 kronor och för budgetåret 1928/1929 ett dylikt anslag av 25,000 kronor. Utöver dessa båda anslag har Kungl. Maj:t, efter kommerskollegii tillstyrkan ställt till akademiens förfogande för utförande av vissa förberedande forskningsarbeten ett belopp av 5,000 kronor från manufakturförslagslånefonden.

Enligt den ursprungliga, av ingenjörsvetenskapsakademien upprättade planen för forskningsarbetenas bedrivande beräknades arbetsprogrammet kunna genomföras under loppet av tre år och draga en kostnad av 25,000 kronor om året. Det är för slutförande av dessa arbeten, Kungl. Maj:t nu äskat ytterligare medel, vilka emellertid inskränkts till ett belopp av 22,000 kronor.

*Utskottets
yttrande.*

Då utskottet icke funnit skäl till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må för *utförande genom ingenjörsvetenskapsakademiens försorg av flygtekniska undersökningar* å riksstaten för budgetåret 1929/1930 anvisa ett extra anslag av 22,000 kronor.

Diverse.

Ålderstillägg.
[46.]

32:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46) angående ordinarie förslagsanslaget till ålderstillägg kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

anmäla.

33:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47) hemställer utskottet,

att riksdagen må höja det ordinarie förslagsanslaget till *tryckningskostnader*, nu 79,903 kronor, med 9 kronor till 79,912 kronor, dock att i anslaget må göras den jämkning, som kan erfordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

34:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 48) att höja det ordinarie reservationsanslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga, nu 50,000 kronor, med 60,000 kronor, till 110,000 kronor.

Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

[48.]

Utredningen i ämnet återfinnes å sid. 126 och 127 i statsrådsprotokollet.

Utskottet har ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,

Utskottets yttrande.

att riksdagen må höja det ordinarie reservationsanslaget till *kommittéer och utredningar genom sakkunniga*, nu 50,000 kronor, med 60,000 kronor till 110,000 kronor.

35:o) Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 49) att i riksstaten för budgetåret 1929/1930 upptaga det ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter med 25,000 kronor.

Extra utgifter.

[49.]

Utredningen återfinnes å sid. 127 och 128 i statsrådsprotokollet.

Med hänsyn till att vid tiden för avlåtandet av 1928 års statsverksproposition å det ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter förefanns en avsevärd behållning, upptogs detta anslag å riksstaten för löpande budgetår utan angivet belopp. Anslaget var dessförinnan upptaget med 25,000 kronor.

Utskottet, som ej haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, får alltså hemställa,

Utskottets yttrande.

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1929/1930 upptaga det ordinarie reservationsanslaget till *extra utgifter* med 25,000 kronor.

36:o) Beträffande Kungl. Maj:ts förslag angående anslag dels till tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen (punkt 50) och dels till dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst (punkt 51) kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtanden; vilket utskottet skolat härigenom för riksdagen

Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen.

anmäla.

Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.

[50 och 51.]

Övriga ordinarie anslag.

37:o) Beträffande övriga ordinarie anslag, som i riksstaten för innevarande budgetår äro uppförda under tionde huvudtiteln, har någon ändring icke ifrågasatts.

Övriga ordinarie anslag.

Utskottet hemställer,

att samtliga de ordinarie anslag under tionde huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda,

må i riksstaten för budgetåret 1929/1930 uppföras med
oförändrade belopp.

Stockholm den 1 mars 1929.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, J. L. Widell, Olof Olsson, O. Bergqvist, J. Nilsson* i Malmö, *C. A. Carlsson* i Gävle, *N. J. M. Svensson* i Kompersmålå, *C. I. Asplund, K. E. Andersson* i Eliantorp, *J. Clemedtsen* och *K. A. W. Björck*;

från andra kammaren: herrar *A. Anderson* i Råstock, *A. Wiklund* i Brattfors, *C. R. Jansson* i Falun, *S. Bengtsson* i Norup, *O. Olsson* i Kullenbergstorp, *L. J. Carlsson-Frosterud, P. M. Olsson* i Blådinge, *A. Åson Törnkvist* i Karlskrona, *B. F:son Holmgren, E. J. Wigforss, J. Olofsson* i Digernäs och *O. E. F. Järle*.

Reservationer:

1) vid *punkt 28* (uppehållande av den industriella standardiseringsverksamheten) av herrar *Kvarnzelius, Olof Olsson* och *Anderson* i Råstock, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till den i ämnet väckta motionen;

2) vid *punkt 29* (undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade) av herrar *Linblad, Olof Olsson, Asplund, Anderson* i Råstock, *Wiklund, Carlsson-Frosterud, Wigforss, Olofsson* i Digernäs och *Björck*, som ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

Att, på sätt skett sedan ett antal år tillbaka, anslag beviljas för verkställande av de arbeten, vartill medel av Kungl. Maj:t under förevarande punkt äskas, har utskottet ansett sig böra tillstyrka. Med hänsyn till att en betydande del av kommande års arbeten avse kronoparker samt möjligheter till acceptabla förvärv av jordägarandelar numera ej föreligga inom vissa enskilda tillhöriga områden, synas särskilda medel för inköp av jordägarandelar icke för nästkommande budgetår behöva beräknas.

Då storleken — — — alltså hemställa,

att riksdagen — — — — —
— — — 100,000 kronor.

Verkliga utgifter.

X. Tionde huvudtiteln. Handelsdepartementet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
A. Departementet.			
1	Departementschefen	24,000	
2	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli, förslagsanslag	136,800	
3	Departementets verksamhet, förslagsanslag		15,900
4	Ökad föredragning i regeringsrätten		7,000
Säger för departementet		160,800	22,900
B. Centrala verk med underlydande stater.			
Kommerskollegium:			
1	Kommerskollegium, förslagsanslag	* 502,400	
2	Kommerskollegii verksamhet		* 48,900
3	Bergsstaten, förslagsanslag	* 119,600	
Sprängämnesinspektionen:			
4	Inspektionen, förslagsanslag	* 10,500	
5	Arvode åt en assistent		* 6,800
Statens elektriska inspektion:			
6	Inspektionen, förslagsanslag	* 30,100	
7	Arvoden åt två assistenter		* 13,600
Fartygsinspektionen:			
8	Inspektionen, förslagsanslag	* 187,700	
9	Inspektionens verksamhet		* 95,678
Undervisningsanstalter för sjöfart:			
10	Navigationsskolorna	* 172,000	
11	Navigationslärarkursen, reservationsanslag	* 2,200	
12	Ålderstillägg för personalen vid undervisningsanstalter för sjöfart, förslagsanslag	* 23,000	
		197,200	
13	Skeppsmätningens kostnad, förslagsanslag	* 32,200	
Lots- och fyrväsendet:			
14	Lots- och fyrrinrättningen, förslagsanslag	6,302,200	
15	Säkerhetsanstalter för sjöfarten, reservationsanslag ..		363,200
16	Patent- och registreringsverket, förslagsanslag	1,162,700	

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
17	Kostnaderna för den överståthållarämbetet och länsstyrelserna åliggande befattning med registreringar och anmälningar till förenings- m. fl. register, <i>förslagsanslag</i>		4,000
18	Försäkringsinspektionen, <i>förslagsanslag</i>	131,700	
19	Statens provningsanstalt, <i>förslagsanslag</i>	* 326,100	
	Säger för centrala verk med underlydande stater	9,002,400	532,178
C. Handel och sjöfart.			
1	Handelshögskolan i Stockholm		40,000
2	Exportstipendier, <i>reservationsanslag</i>		20,000
3	Auktoriserade handelskamrar i riket		24,000
4	Svenska handelskamrar i utlandet		57,500
5	Sveriges allmänna exportförening		20,000
6	Internationell byrå i Bryssel för handelsstatistik, <i>förslagsanslag</i>		600
7	Ersättning åt sjömanshusen		* 162,000
8	Läkarundersökning av sjöfolk, <i>förslagsanslag</i>		35,000
9	Arvoden åt två dispaschörsassistenter		4,000
10	Internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten, <i>förslagsanslag</i>		9,500
11	Drift- och underhållskostnader för statens isbryarfartyg, <i>förslagsanslag</i>		250,000
12	Internationell byrå i Paris för utställningar, <i>förslagsanslag</i>		2,000
	Säger för handel och sjöfart		624,600
D. Bergsbruk, industri, hantverk och slöjd.			
1	Reseunderstöd åt personer, som önska i främmande länder förvärva ökad insikt och skicklighet i vad till bergshanteringen hör, <i>reservationsanslag</i>		4,000
	Befrämjande av slöjderna:		
	Befrämjande i allmänhet av slöjderna:		
2	Manufakturernas befrämjande	4,000	
	<i>Reservationsanslag:</i>		
3	Reseunderstöd åt arbetare i de särskilda näringsyrkena	15,000	
4	Reseunderstöd åt idkare av hantverk och annan mindre industri	5,400	
5	Reseunderstöd åt verkmästare och förmän inom industri och hantverk	7,100	

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
6	Reseunderstöd åt teoretiskt och praktiskt bildade tekniker, som icke ägna sig åt bergshanteringen 7,500 35,000	39,000	
	Befrämjande av hemslöjden:		
7	Befrämjande av hemslöjden 15,000		
8	Föreningen för svensk hemslöjd.... 8,000		
9	Svenska slöjdföreningen 10,000	15,000	18,000
		54,000	18,000
10	Arvoden åt torvingenjörer m. m.		* 20,000
	Sveriges hantverksorganisation:		
11	Sveriges hantverksorganisations allmänna verksamhet		1,000
12	Sveriges hantverksorganisations verksamhet genom hantverksinstitutet		7,000
			11,000
13	Befrämjande av praktisk lärlingsutbildning hos hantverksmästare		40,410
14	Industriella standardiseringsverksamheten		35,000
15	Undersöknings- och försvarsarbeten å områden, som genom Sveriges geologiska undersöknings försorg äro eller kunna varda för kronans räkning inmutade, <i>reservationsanslag</i>		100,000
	Säger för bergsbruk, industri, hantverk och slöjd	58,000	224,410
	E. Ingenjörsvetenskapsakademien.		
1	Ingenjörsvetenskapsakademien	40,000	
2	Tekniskt-vetenskaplig forskningsverksamhet inom kraft- och bränsleområdet, <i>reservationsanslag</i>		90,000
3	Flygtekniska undersökningar		22,000
	Säger för ingenjörsvetenskapsakademien	40,000	112,000
	F. Diverse.		
1	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>	* 2,000	
2	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>	45,000	
3	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i>	85,000	
4	Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>	79,912	
5	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	110,000	

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag
6	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>	25,000	
7	Tillfällig löneförbättring för viss personal inom den civila statsförvaltningen, <i>förslagsanslag</i>		* 42,000
8	Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst, <i>för- slagsanslag</i>		* 950,000
	Säger för diverse	346,912	992,000
	Summa	9,608,112	2,508,088

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varom utlåtande framdeles kommer att avgivas.